

verhalen uit De Huiskamer

van het
Noordbrabants Museum

*stories
from The
Living Room*

‘ ik

hoop

dat

ze

voelen

dat

ze

ruimte

mogen

innemen ’

*‘I hope they
feel they
can take up
space.’*

- Naomi Livius

a living room dedicated to
hospitality

een woonkamer gewijd aan gastvrijheid

In de tentoonstelling *Imagine Home* gaven hedendaagse kunstenaars uitdrukking aan hun ervaring met ontheemding en hun zoektocht naar thuisgevoel. De Palestijnse architect Sandi Hilal was een van deze kunstenaars. Samen met haar partner Alessandro Petti verhuisde zij naar Zweden en kwam in contact met Syrische statushouders die worstelden met thuisgevoel in dit nieuwe land. Dit inspireerde Hilal en Petti tot het opzetten van een activiteitenruimte waar nieuwkomers de rol van gastheer of gastvrouw konden innemen en zo zelf de mogelijkheid kregen om bezoekers te ontvangen.

In the exhibition Imagine Home, contemporary artists expressed their experiences of displacement and their search for a sense of belonging. Among them was Palestinian architect Sandi Hilal, who, along with her partner Alessandro Petti, relocated to Sweden and encountered Syrian refugees struggling to establish a sense of home in their new country. This inspired Hilal and Petti to set up an activity room where newcomers could take on the role of hosts, giving them the opportunity to welcome visitors.

Hilal bouwde op deze ervaring voort en ontwikkelde de installatie Al-Madhafah, Arabisch voor 'de woonkamer gewijd aan gastvrijheid'. Een ontmoetingsplek -in de vorm van een huiskamer- waar mensen die noodgedwongen hun land verlieten, nu als host gasten kunnen ontvangen. Zo ook in de tentoonstelling *Imagine Home*. In plaats van zich de eeuwige gast te voelen, nodigden verschillende nieuwkomers uit Den Bosch bezoekers uit voor een drankje, iets zoets en een mooi gesprek in *De Huiskamer*.

Building on this experience, Hilal developed the installation Al-Madhafah, Arabic for 'the living room dedicated to hospitality'. This meeting space -designed as a living room- allows those who have been forced to leave their homeland to host guests. This concept was translated to the exhibition Imagine Home. Instead of feeling like the eternal guest, several newcomers from 's-Hertogenbosch invited visitors into The Living Room for drinks, sweet treats, and engaging conversations.

In deze publicatie nemen de coördinatoren en de hosts van *De Huiskamer* je mee in hun ervaringen en verhalen. Voel je te gast in hun intieme gesprekken, persoonlijke verhalen en lees wat deze bijzondere ontmoetingsplek voor hen betekende. Neem ook een kijkje in het gastenboek met ervaringen van museumbezoekers: welke boodschap lieten zij achter als gast in *De Huiskamer*?

The coordinators and hosts of The Living Room share their experiences and stories with you in this publication. Enjoy being a guest in their intimate conversations and personal narratives, and discover what this special meeting place has meant to them. And explore the guest book, where museum visitors have shared their reflections and messages after their time in The Living Room.

Ervaar een gesprek in De Huiskamer
Experience a conversation in The Living Room

host:
host:

**'Welkom in De Huiskamer!
Je mag je schoenen uittrekken en bij de ingang
laten staan. Wil je koffie of thee?'**

*'Welcome to The Living Room! You may take
off your shoes and leave them at the entrance.
Would you like coffee or tea?'*

***...Ik zie geen stoelen. Zal ik gewoon op de grond gaan zitten?
Wat kan ik vragen? Zal ik aan de oppervlakte blijven of juist
een persoonlijke vraag stellen..?***

bezoeker:
visitor:

*...I don't see any chairs. Shall I just sit on the floor? What can I ask?
Shall I stay superficial, or actually ask a personal question...?*

**'Wat is je naam? Waar kom je vandaan?
Hoe lang ben je nu in Nederland?'**

***'What's your name? Where are you from?
How long have you been in the Netherlands?'***

host: host: ...Ik wil best even over mezelf praten. Maar juist ook luisteren en de verhalen van bezoekers horen. Misschien praat ik wel over de betekenis van de Arabische woorden op de kussens hier in De Huiskamer. Of over de expositie Imagine Home... ...I'm quite willing to talk about myself. But I certainly also want to listen and hear the visitors' stories. Maybe I'll talk about the meaning of the Arabic words on the cushions here in The Living Room. Or about the exhibition Imagine Home...		host: host: ...Het samenzijn met dierbaren voelt herkenbaar. Bijzonder dat je ook een thuisgevoel kunt missen terwijl je wel een huis hebt... ...Being with loved ones feels recognizable. Remarkable that you can also lack a sense of home while having a house...	
‘Wat betekent thuisgevoel voor jou?’ ‘What does feeling at home mean to you?’ 		‘Wat zijn jouw herinneringen aan thuis? Wat betekent deze term voor jou, nu je jouw eigen huis hebt verlaten?’ bezoeker: visitor: ‘What are your memories of home? Now that you’ve left your own home, what does this term mean to you?’ 	
‘Het samenzijn met familie en vrienden. De trouwe ontbijtjes samen op zondagochtend, vol lekker eten en wereldmuziek. Maar ik denk ook aan die ene keer op reis, toen ik mijn vriend thuis zo miste. En als ik niet lekker in mijn vel zit, voel ik me juist niet thuis bij mezelf.’ bezoeker: visitor: ‘Being with family and friends. Traditional breakfasts together on Sunday mornings, full of good food and world music. But I also think about that one time while travelling, when I missed my boyfriend back home so much. And when I’m not feeling well, I just don’t feel at home within myself.’		...Ik wil mijn verhaal delen, maar ik vind dit lastig en confronterend. Het doet pijn om mijn thuis te missen en hieraan terug te denken. Maar het is ook fijn dat bezoekers naar me willen luisteren. Ik zal mijn verhaal vertellen... ...I want to share my story, but I find it difficult and confronting. It hurts to miss my home and to think about it. But it’s nice that my guest wants to listen to me. I will tell my story...	

een nieuw thuis in De Huiskamer

a new home in
The Living
Room

Wanneer je nieuw bent in een land, voel je jezelf lange tijd te gast. Wat gebeurt er als je nieuwkomers de ruimte geeft om zelf mensen uit de hele samenleving te ontvangen? Naomi Livius, een van de coördinatoren van De Huiskamer, ervoer dit bijzondere proces van dichtbij.

“De Huiskamer bracht mooie en ontroerende momenten. De eerste dag hoorde ik een gesprek waarin een van de hosts aan Nederlandse gasten haar vluchtverhaal vertelde. Ik zag haar trots en tegelijkertijd de struggle en gemengde gevoelens die zij met zich meedraagt. De bezoekers spraken haar moed toe omdat ze vertrok uit haar thuisland, iets wat in die cultuur helemaal niet als dapper wordt gezien. Deze andere blik deed haar goed, iedereen was in tranen. Dit soort ervaringen zorgen ervoor dat het project voor mij op een diepere laag doorwerkte dan alleen als werk.”

De Huiskamer bood nieuwkomers in onze samenleving de ruimte om zelf bezoek te ontvangen. *“Hier draaiden we de rollen om: nieuwkomers voelden zich niet langer te gast, maar kregen als hosts de mogelijkheid om zelf bezoek te ontvangen. Wanneer je zelf nog geen plek hebt om mensen uit te nodigen, is dat erg welkom. De plek waar de hosts tijdelijk wonen ervaren ze niet altijd als een veilige plek, het was ontroerend om een volle huiskamer te zien waarin zij echt hun plek claimden. Ik gun ze enorm dat ze die ruimte in durven nemen, zowel in het museum als in onze samenleving.”*

When you start living in a new country, you often feel like a guest for a long time. What happens when you offer newcomers a space to host people from across society? Naomi Livius, one of the coordinators of The Living Room, experienced this unique process up close.

“The Living Room brought beautiful and touching moments. The first day, I overheard a conversation in which one of the hosts told Dutch guests her flight story. I saw her pride and at the same time, the struggle and mixed feelings she carries with her. The visitors applauded her courage for leaving her homeland, something that is not considered brave at all in her culture. This different perspective lifted her spirits. Everyone was in tears. Experiences like this one ensure that the project resonates with me on a deeper level than just work.”

The Living Room provided space for newcomers in our society to welcome visitors. *“Here, we turned the tables: newcomers no longer felt like guests, but as hosts, were given the opportunity to welcome visitors. When you don’t yet have a place of your own to invite people, this is a very welcome opportunity. The place where the hosts live temporarily is not always experienced as a safe place. It was touching to see a full living room in which they really claimed their space. I greatly credit them for daring to take up that space, both in the museum and in our society.”*

Waarom paste *De Huiskamer* goed bij de tentoonstelling *Imagine Home*? *"Imagine Home* was een zintuiglijke tentoonstelling over thuisgevoel en ontheemd zijn. Wat betekent 'thuis' als je niet meer naar huis kunt? Waar voel je jezelf dan thuis? Welke geuren, gevoelens en geluiden horen daarbij? Kunstenaars uit verschillende landen namen ons mee in hun ervaring met ontheemd zijn. Een persoonlijke ruimte waarin dit thema besproken kon worden, paste hier perfect bij. Daarnaast bood *De Huiskamer* ook een plek om stil te staan en rust te nemen tijdens de tentoonstelling."

Het museum heeft de ambitie om maatschappelijke impact te maken. *"We willen meer dan alleen tentoonstellen. In plaats van te zenden, voeren we een dieper gesprek met verschillende doelgroepen. *De Huiskamer* is hiervan een mooi voorbeeld. De installatie bood de mogelijkheid om bezoekers op andere gedachten te brengen over mensen die nieuw zijn in onze samenleving. Van heel dichtbij kon je ervaren welke impact het heeft om ver van huis te leven. De hosts vormden een diverse groep mensen met wie we samenwerkten. We luisterden naar hun behoefte en namen dit mee in de toekomstplannen van het museum."*

Why was *The Living Room* a good fit for the *Imagine Home* exhibition? *Imagine Home was a sensory exhibition about the feeling of home and being displaced. What does 'home' mean when you can no longer go back to the place you once called home? What smells, feelings and sounds are associated with that place? Artists from various countries took us through their experience of being displaced. A personal space in which to discuss this topic was a perfect fit. In addition, *The Living Room* provided a place to pause and rest during the exhibition."*

The museum's ambition is to generate a social impact. *"We aim to do more than just exhibit. Instead of just broadcasting, we engage in deeper conversations with our target groups. *The Living Room* is a great example of that mission. The installation provided an opportunity to change visitors' minds about new people in our society. You could experience the impact of living far from home in a personal way. The hosts formed a diverse group of people, and we collaborated with them. We listened to their needs and incorporated them into the museum's future plans."*

Hoe voelde dit project voor jou persoonlijk? *"Heel bijzonder, ik nam het werk in positieve zin mee naar huis. In het begin moesten er vooral praktische zaken geregeld worden. Toen alles eenmaal op gang kwam, hielpen de hosts mee en vormde er zich al snel een bijzonder betrokken groep. Hun verhalen inspireren me. Ik hoop dat zij dit project meenemen in hun persoonlijke leven. De opbouwende gesprekken, de nieuwe contacten, de moed. Als ik van hen hoor wat deze ervaring hen bracht voel ik: hier deed ik het voor."*

How did this project feel for you personally? *"Very special. I took the work home with me in a positive sense. In the beginning, we had to resolve mostly practical matters. Once everything ran smoothly, the hosts helped out and a particularly engaged group quickly formed. Their stories inspire me. I hope they carry this project into their personal lives. The constructive conversations, the new contacts, the courage. When I hear from them what this experience brought them I really feel: that's what I did it for."*

Afaf

Afaf Al-Hejri uit Jemen kwam voor een scholarship environmental studies naar Nederland en vroeg door de oorlog in Jemen asiel aan.

"Mijn 'thuis' hangt aan mijn ketting, een zilverkwarts. Ik wilde altijd al stenen verzamelen, Jemen is het land van de edelstenen. Ik studeerde er geologie. De ketting is een cadeau van een student die ik les gaf. Als ik nu een mineralenwinkel zie, voel ik de sfeer van thuis. Het kost energie om de situatie in Jemen uit te leggen, omdat die zo complex is. Om het mooie van mijn land te kunnen laten zien organiseerde ik een Jeminitische cultuurdag in *De Huiskamer*. Ik maakte een fotoboek en zocht contact met vriendinnen voor de mooiste kleding en accessoires.

Afaf Al-Hejri, originally from Yemen, came to the Netherlands on a scholarship to study environmental studies and subsequently applied for asylum due to the war in Yemen.

"My 'home' hangs around my neck – a silver quartz. I've always wanted to collect stones, as Yemen's known for its precious gems. I studied geology there, and the necklace is a gift from a student I taught. Now, whenever I pass a mineral store, I'm reminded of the atmosphere of home. Explaining the situation in Yemen takes a lot of energy because it's so complex. To showcase the beauty of my country, I organized a Yemeni Culture Day at The Living Room. I created a photo book and reached out to friends for the most beautiful clothes and accessories."

Een hijab zou ervoor zorgen dat je niet op je uiterlijk beoordeeld wordt, maar dat vind ik onzin. In Jemen praten mensen ook over je, zo vonden ze mijn wenkbrauwen te dik en mijn lichaam te dun. Nu draag ik mijn hoofddoek omdat het een onderdeel is van wie ik ben. Ik vind het fijn om hem te dragen, een hijab herinnert me aan thuis.

Ik ben verlegen en had in Jemen overlevingstechnieken nodig op straat. In *De Huiskamer* ontwikkelde ik mijn vertrouwen in mensen. Om het ijs te breken probeerde ik te raden wat voor werk de bezoekers deden. Er kwam hier een man die een kattensoort in West-Jemen wil redden. Het gaf me hoop: wauw, iemand maakt zich druk om deze dieren in mijn land!"

A hijab's often seen as a way to prevent judgments based on appearance, but I think that's nonsense. In Yemen, people also comment on you; for instance, they thought my eyebrows were too thick and my body too thin. Now, I wear my headscarf because it's part of who I am. I enjoy wearing it; the hijab reminds me of home.

I was shy and needed survival skills on the streets of Yemen, but in The Living Room, I developed my confidence in interacting with people. To break the ice, I tried to guess the professions of the visitors. One man here was dedicated to saving a species of cat in western Yemen, and that gave me hope – wow, someone cares about these animals in my country!"

'Mijn hijab herinnert me aan thuis.'

'My hijab reminds me of home.'

Andrea

Andrea Carolina Muñoz Hernández verhuisde voor de liefde vanuit Chili naar Nederland. Ze is socioloog en altijd enthousiast om nieuwe mensen te leren kennen.

"Muziek zorgt voor thuisgevoel en is mijn vorm van gastvrijheid. Als host maakte ik *De Huiskamer* persoonlijk door mensen te vragen naar hun muzieksmaak. Ik draaide zelf salsa en Latijns-Amerikaanse liedjes. Als nieuwkomer maak je in het dagelijks leven sneller contact met andere buitenlanders dan met Nederlanders. *De Huiskamer* hielp mensen met elkaar te verbinden. Er kwamen allerlei bezoekers die echt wilden weten wie je bent. Ik vind het geweldig dat zij zo geïnteresseerd zijn in mijn herkomst. Ze stelden wel duizend vragen, ik voelde me echt gezien. Bezoekers waardeerden het dat ik de Nederlandse taal spreek en zijn daar soms verbaasd over. *De Huiskamer* was van origine een Arabisch project, maar met de muziek, de sfeer en de bezoekers voelde het al snel als thuis."

Andrea Carolina Muñoz Hernández moved from Chile to the Netherlands for love. A sociologist by profession, she is always eager to meet new people.

"Music makes me feel at home and is my form of hospitality. As a host, I made The Living Room personal by asking people about their taste in music. I played salsa and Latin American songs. As a newcomer, it's often easier to connect with other foreigners than with Dutch people in everyday life. The Living Room helped people relate to one another. There were all kinds of visitors who genuinely wanted to know who I am. I love that they're so interested in my roots. They asked a thousand questions; I really felt seen. Visitors appreciated that I speak Dutch and were sometimes surprised by it. Although The Living Room was initially an Arab project, the music, atmosphere and diverse visitors quickly made it feel like home."

'Bezoekers zijn echt geïnteresseerd in wie je bent.'

'Visitors are truly interested in who you are.'

Imagine Home

Foto's door Jan-Kees Steenman

De tentoonstelling *Imagine Home* bracht werken samen van dertien hedendaagse nationale en internationale kunstenaars die uitdrukking geven aan hun ervaring van ontheemding en het verlangen naar het (opnieuw) vinden en maken van een thuis. Ook werd de vraag opgeworpen of het museum een plek kan zijn om een thuisgevoel te hervinden. Met andere woorden kan kunst bijdragen aan het gevoel erbij te horen? *De Huiskamer* gaf ruimte aan verbinding en verhalen, in het hart van de tentoonstelling.

The exhibition Imagine Home brought together works by thirteen contemporary national and international artists who express their experiences of displacement and the longing to (re)discover and create a home. The exhibition also raised the question of whether the museum can be a place to find or discover a sense of home. In other words, can art contribute to a sense of belonging? The Living Room provided space for connections and stories, at the heart of the exhibition.

Gehad

Gehad Ghallab vluchtte in 2018 vanuit Jemen naar India. Daar haalde hij zijn diploma als chemical engineer. Een jaar geleden vroeg hij asiel aan in Nederland.

“De Huiskamer gaf me de moed om mijn verhaal te vertellen. Jemen is een conservatief land en de mensen zijn er minder open, ik ben het niet gewend om mijn diepste zelf te delen. Nu voelde ik me aangemoedigd om dat wel te doen. Ik had niet verwacht dat de gesprekken zo persoonlijk zouden zijn. Steeds weer over je situatie en de problemen in je land praten is stressvol, maar op een bepaalde manier ook helend.

Bezoekers reageerden af en toe emotioneel op mijn verhaal. In het begin maakte me dat oncomfortabel, maar dag voor dag leerde ik hun grenzen en die van mezelf beter kennen. We praatten eerst over ‘koetjes en kalfjes’ voordat ik mijn verhaal deelde en de bezoekers openden ook over zichzelf. Ondanks de verschillen in onze levens ontdekten we overeenkomsten die diep resoneren. Ik ontmoette iemand die ook in India studeerde, het is fijn om hier in Nederland een deel van mezelf in iemand anders te herkennen. Dit project was een mix van vrolijke en verdrietige gevoelens en een van mijn mooiste ervaringen tot nu toe. Ik mis de sfeer en de intieme gesprekken, in alles voelde deze huiskamer als een tweede thuis.”

Gehad Ghallab fled from Yemen to India in 2018, where he obtained his degree in chemical engineering. Almost a year ago, he applied for asylum in the Netherlands.

“The Living Room gave me the courage to share my story. Yemen is a conservative country, people there are generally less open, so I’m not used to express my innermost thoughts. However, I felt encouraged to do so here. I didn’t anticipate that the conversations would become so personal. While continuously discussing my situation and the issues in my country can be stressful, it also has a healing effect.

Visitors sometimes reacted emotionally to my story, which initially made me uncomfortable. But as the days went by, I better understood both their boundaries and my own. We started with small talk before I shared my experiences, and in turn, visitors opened up about their own lives. Despite the differences in our backgrounds, we discovered resonant similarities. I even met someone who had studied in India, allowing me to recognize a part of myself in another person here in the Netherlands. This project was a blend of happiness and sorrow, and it has become one of my best experiences so far. I miss the atmosphere and the intimate conversations; in many ways, this living room felt like a second home to me.”

‘Het is fijn om hier een deel van mezelf in iemand anders te herkennen.’

‘It’s nice to recognize a part of myself in someone else here.’

‘Ook buiten De Huiskamer ga ik nu makkelijker met mensen in gesprek.’

‘Even outside of The Living Room, I now engage with people more easily.’

Anastasiia

Anastasiia Belozeroва komt uit Rusland en droomde van een leven in Den Bosch. Samen met haar gezin emigreerde ze.

“De eerste keer in *De Huiskamer* was ik erg nerveus. Gedachten als ‘wat moet ik doen, wat moet ik zeggen?’ schoten door mijn hoofd. Ik was nog niet comfortabel. Van origine ben ik docent Engels, de gesprekken hielpen me met het oefenen van de Nederlandse taal. Ook buiten *De Huiskamer* ga ik nu makkelijker met mensen in gesprek. Mijn man en ik woonden eerder al drie maanden in Den Bosch, hier leven voelt als een droom voor ons. In die zin is mijn positie als nieuwkomer anders. Ik voel heimwee naar mijn ouders, dat wel. Maar ik heb ook een thuis in Rusland, ik kan altijd terug. Bezoekers stelden soms vragen over de oorlog. Ik vertelde dan dat ik de oorlog verschrikkelijk vind. ‘Dan is het goed’, antwoordden ze meestal. Ik nam eens een kinderboek van mijn zoon mee. Zo kon ik iets laten zien uit Rusland en leerden we op een eenvoudige manier over elkaars gebruiken en taal.”

Anastasiia Belozeroва is from Russia and dreamed of a life in Den Bosch. Together with her family, she emigrated.

“The first time I was in The Living Room, I felt very nervous. Thoughts like ‘What should I do? What should I say?’ raced through my mind, and I wasn’t yet comfortable. I’m originally an English teacher, the conversations helped me practice my Dutch. Even outside of The Living Room, I now engage with people more easily. My husband and I previously lived in ’s-Hertogenbosch for three months, and living here feels like a dream for us. In that sense, my experience as a newcomer is different. I do feel homesick for my parents, but I also have a home in Russia, so I know I can always go back. Visitors sometimes asked me questions about the war, and I would tell them that I think it’s terrible. ‘Then it’s fine,’ they usually replied. I once brought along one of my son’s children’s books, which allowed me to share something from Russia while we learned about each other’s customs and languages in a fun way.”

Farzaneh

Farzaneh Nourmohammadi
verhuisde van Iran naar
Nederland voor het werk van haar
man.

"Lange tijd voelde ik mezelf alleen. Ik kon niet van mijn leven genieten. Alsof ik was afgestompt. Ik ben introvert en niet gewend om mijn gedachten en gevoelens te uiten. Als host in *De Huiskamer* kwam hier verandering in. Ik zag in een moeder mijn moeder en in een oma mijn oma. De bezoekers werden de mensen die ik zo mis. Dat raakt me. Ik voelde een connectie met de bezoekers en we voerden emotionele gesprekken. Ik voelde me geliefd. In de basis zijn we allemaal mens en ervaren we dezelfde gevoelens en emoties. Het is mooi dat we elkaar op deze manier konden ontmoeten.

Het is goed dat ik mijn emoties inmiddels op een goede manier kan uiten. Nu kan ik mijn persoonlijkheid verder ontwikkelen en mijn volle potentieel gebruiken. Het voelt alsof het leven weer is gaan stromen, het heeft mijn hart en hoofd geopend en mijn leven een andere richting gegeven. Ik ben niet meer alleen."

Farzaneh Nourmohammadi
moved from Iran to the
Netherlands for her husband's
work.

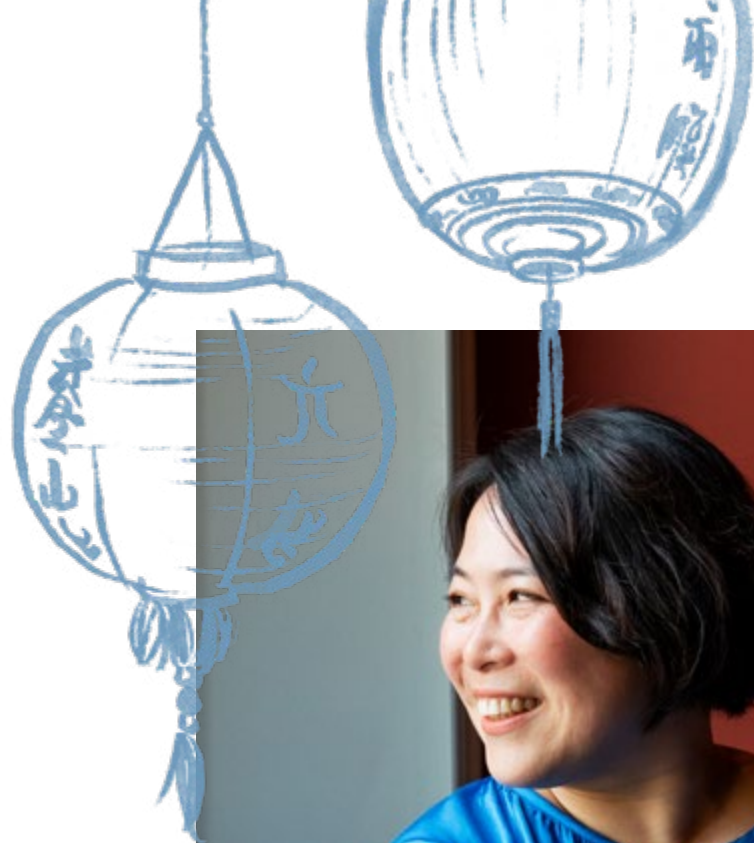
"For a long time, I felt alone. I couldn't enjoy my life. As if I was completely jaded. I'm an introvert and not used to express my thoughts and feelings. As a host in The Living Room, this changed. I saw my own mother in a mother, and my own grandmother in a grandmother. The visitors became the people I miss so much. That touches me. I felt a connection with the visitors and we had emotional conversations. I felt loved. Basically, we're all human and experience the same feelings and emotions. It's nice that we could meet in this way.

It's great that I am now able to express my emotions in a good way. Now I can further develop my personality and reach my full potential. It feels like life has started flowing again. It has opened my heart and head and given my life a different direction. I'm no longer alone."

'Ik voelde me geliefd'

'I felt loved.'

‘Andere bezoekers vielen stil bij het horen van dit verhaal.’

‘Other visitors fell silent upon hearing this story.’

Anny

Anny Tseng woont al dertig jaar in Nederland, maar mist soms nog steeds haar thuis in Taiwan.

“Het gevoel van nieuwkomer zijn hield ik lang bij me, wel tien of vijftien jaar. Ik kon daar in *De Huiskamer* fijn met de bezoekers en andere hosts over praten. In Aziatische landen ben je na een goed gesprek al snel vrienden, hier werkt dat anders. Ik had het gevoel dat ik mensen moest pleasen om aardig gevonden te worden en mezelf thuis te kunnen voelen. Dat ervaar ik nu anders.

Er kwam eens een jonge jongen van nog geen twintig jaar in *De Huiskamer* die meteen zijn schoenen uittrok, dan weet je dat hij raakvlakken heeft met de Arabische cultuur. Hij twijfelde om binnen te komen en deelde zijn verwarring over een Aziatische gastvrouw in deze ruimte. Maar hij was blij om binnen te zijn en vertelde wat het met hem deed om op een tapijt te kunnen zitten, met kussens waar Arabische teksten op staan. Het bracht hem terug naar Syrië, waar hij niet meer naartoe kan omdat zijn thuis daar niet meer bestaat. Andere bezoekers in *De Huiskamer* vielen stil, geraakt door zijn woorden en bewust van hun privilege. Een bijzonder moment.”

Anny Tseng has lived in the Netherlands for thirty years, but sometimes still misses her home in Taiwan.

“The feeling of being a newcomer lingered with me for a long time, ten or fifteen years. It was wonderful to discuss this in *The Living Room* with visitors and fellow hosts. In Asian countries, a good conversation quickly turns into friendship, but that's not how it works here. I felt I had to please people in order to be liked and to make myself feel at home. I see things differently now.

One time, a young boy of no more than twenty entered *The Living Room* and immediately took off his shoes, revealing a connection to Arab culture. He hesitated before entering and shared his confusion about having an Asian hostess in the room. Yet, he was happy to be there and expressed how it felt to sit on a carpet adorned with cushions featuring Arabic writing. It brought him back to Syria, where he can no longer return because his home no longer exists. The other visitors in *The Living Room* fell silent, moved by his words and aware of their privilege. It was a truly special moment.”

Gina

Gina Acibron-van Dinther
vertrok voor de liefde naar
Nederland en verliet daarmee
haar geboorteland de Filipijnen.

“De Huiskamer was fantastisch. Het gaf ruimte en rust bij bezoekers, zodat ik kon vertellen hoe het voelt om naar Nederland te verhuizen. Het is zwaar om je thuis te missen. Veel mensen kunnen zich dit niet voorstellen. Er blijft altijd een gevoel in mijn binnenste dat wil uitbarsten.

Ik vind het fijn dat ik hier met bezoekers in het museum over kon praten. Door met anderen in gesprek te gaan en te vertellen over mijn situatie komt mijn gevoel eruit en durf ik mezelf te laten zien. De bezoekers waren zo geïnteresseerd. In alle rust kwamen we op één lijn. Mensen vergeten soms dat we allemaal dezelfde gevoelens hebben. Nu beseffen ze wat het betekent om naar Nederland te komen. Dat wij ook willen delen en kunnen luisteren. En dat we een luisterend oor nodig hebben, zodat mensen ons kunnen begrijpen. Het is hard werken om als nieuwkomer wortel te kunnen schieten.”

Gina Acibron-van Dinther
came to the Netherlands
because of love, leaving her
native Philippines.

“The Living Room was fantastic. It provided a space of peace for visitors, allowing me to share what it feels like to move to the Netherlands. It’s challenging to miss home, and many people can’t imagine that feeling. I often have a lingering emotion inside me that longs to be expressed.

I appreciated the opportunity to discuss this with visitors at the museum. By sharing my experiences, I was able to release my feelings and find the courage to be vulnerable. The visitors were genuinely interested, and we connected in a calm and supportive way. People often forget that we all share similar emotions, and now they understand what it means to come to the Netherlands. We want to share our stories and listen to one another. We all need a listening ear to truly be understood. It’s hard work to take root as a newcomer.”

‘Wij hebben een luisterend oor nodig, zodat mensen ons kunnen begrijpen.’

‘We need a listening ear so people can understand us.’

‘De taal van een land is de sleutel tot de cultuur en een manier om een nieuwe samenleving beter te begrijpen.’

‘A country’s language is the key to its culture and a way to better understand a new society.’

Kateryna

Modeontwerper en docent Kateryna Khodorivska is vanwege de oorlog in Oekraïne nu in Nederland.

“Hoe kunnen we als nieuwkomers teruggeven aan de Nederlandse maatschappij voor alle hulp die we ontvangen? Als antwoord op deze vraag werd ik vrijwilliger bij *De Huiskamer*. Ik wilde iets terugdoen. Daarnaast hielp het me bij het leren van de Nederlandse gebruiken en taal. De taal van een land is de sleutel tot de cultuur en een manier om een nieuwe samenleving beter te begrijpen.

Uiteindelijk gaf het me zoveel meer dan het oefenen van de Nederlandse taal. *De Huiskamer* bracht me nieuwe vrienden. Ik legde contact met mensen uit verschillende landen en voelde me verbonden. Dat is het belangrijkste. Er is een fantastisch netwerk ontstaan, ik ben dankbaar voor deze museum community.”

Fashion designer and teacher Kateryna Khodorivska is now in the Netherlands because of the war in Ukraine.

“How can we, as newcomers, repay Dutch society for all the help we receive? In response to this question, I became a volunteer at The Living Room. I wanted to give something back. In addition, it helped me learn Dutch customs and language. A country’s language is the key to its culture and a way to better understand a new society.

In the end, it gave me so much more than practising the Dutch language. The Living Room brought me new friends. I met people from different countries and felt connected. That’s the most important thing. A fantastic network emerged; I’m grateful for this museum community.”

Katren

Katren Alshoufi vluchtte uit Syrië, waar ze commercial banking studeerde. Ze is blij dat ze nu met haar man, zoon en dochter in Nederland is.

“Ik kreeg in *De Huiskamer* de mogelijkheid om nieuwe mensen te ontmoeten, de herinneringen uit mijn thuisland te delen en nieuwe woorden te leren. Ik heb geluk gehad met deze ervaring. Normaal gesproken voelen nieuwkomers zichzelf te gast, hier was het andersom. De bezoekers waren nieuwsgierig naar mijn gewoontes, tradities en cultuur en ik naar die van hen. Samen raadden we bijvoorbeeld de ingrediënten van mijn zelfgebakken Syrische taart. Soms vroegen ze of ze op de krukjes of op de grond moesten zitten en hoe dat in Syrië hoort, dat vind ik grappig. Ik vind Nederlanders een vriendelijk en liefdevol volk, ze geven me een warm gevoel.

Katren Alshoufi fled Syria, where she studied commercial banking. She's happy to be in the Netherlands now with her husband, son and daughter.

“In The Living Room, I had the opportunity to meet new people, share memories from my homeland and learn new words. I feel fortunate to have had this experience. Normally, newcomers feel like guests, but here, it was the other way around. The visitors were curious about my customs, traditions and culture, and I was equally interested in theirs. Together, we even guessed the ingredients of my homemade Syrian cake. Sometimes, they would ask whether they should sit on the stools or on the floor and how that would be done in Syria, which I find amusing. I see the Dutch as kind and loving people; they give me such a warm feeling.

‘Bezoekers gingen vaak Engels praten, maar ik wilde juist Nederlands oefenen.’

‘Visitors would often start speaking English, but I actually wanted to practice Dutch.’

Zodra bezoekers *De Huiskamer* binnenkwamen gingen ze vaak Engels spreken, ik vroeg hen dan om Nederlands met me te praten zodat ik de taal kon oefenen. Sommige vragen waren wat direct. Of we terug willen naar Syrië? Waarom ik mijn ouders niet hierheen laat komen? Ik gaf diplomatieke antwoorden als een onderwerp te dichtbij kwam. De gesprekken mogen persoonlijk worden, maar dat hoeft niet. Ik zei dan: 'niemand wil thuis weg.' Ik hoop dat mijn mooie land weer veilig zal worden zonder geweld en verwoesting.

Een oude man huilde toen hij hoorde hoe pijnlijk het was om mijn huis, familie en werk achter te laten en helemaal opnieuw te beginnen. Dat raakte me diep, maar ik vind het ook mooi en vertelde hem dat ik hier gelukkig ben met mijn gezin."

As soon as visitors entered The Living Room, they often defaulted to speaking English, but I would encourage them to speak Dutch with me so I could practice the language. Some questions were a bit direct, such as whether we want to go back to Syria or why I don't let my parents come here. I provided diplomatic answers when topics became too personal. While conversations can become intimate, they don't have to be. I would say: 'Nobody wants to leave home.' I hope my beautiful country will become safe again, free from violence and destruction.

An elderly man cried when he heard how painful it was to leave my home, family and work behind and start all over again. That touched me deeply, but I also told him how happy I am here with my family."

Een huis is niet alleen een plek waar wij wonen, een huis leeft ook in ons.

Het is de geur van zeep, de smaak van je lievelingsgerecht of het geluid van een tikkende klok aan de muur. Een gevoel van 'hier ben ik thuis.' Dit gevoel van thuis kan gelukkig en geruststellend zijn, maar ook pijnlijk of melancholisch, vooral wanneer je als balling, migrant of asielzoeker gedwongen ontheemd bent. Thuis is dan ineens ook een voorlopige verblijfplaats, een verloren plek van ergens bij horen en een diepgekoesterde herinnering.

A house is not just a place where we live; a house also lives within us. It is the smell of soap, the taste of your favorite dish, or the sound of a ticking clock on the wall. A feeling of 'this is where I belong.' This feeling of home can be blissful and reassuring yet also painful or melancholic, especially when you are forcibly displaced as an exile, migrant, or asylum seeker. Home suddenly becomes a makeshift space, a lost place of belonging, a cherished memory.

Marwa

Landschapsarchitect en community initiator Marwa Elhadi verhuisde anderhalf jaar geleden als expat van Soedan naar Nederland. Toen de oorlog uitbrak was zij genoodzaakt asiel aan te vragen.

“Ik dacht dat ik ‘gewoon’ host zou worden in het museum; koffie en thee inschenken voor bezoekers. Maar *De Huiskamer* bleek een veel persoonlijker project, ik schrok hier in het begin van. De oorlog in mijn land begon pas een jaar geleden. Het was moeilijk om over Soedan te praten en herinneringen op te halen. De wond is nog vers.

Om mezelf te beschermen besloot ik dicht bij de expositie *Imagine Home* te blijven. We maakten vragenkaarten om meer controle over het gesprek te krijgen. Naarmate ik meer begon te luisteren dan te praten, hoorde ik dat veel mensen hun eigen verhaal hebben met betrekking tot thuisgevoel en ontheemding. Bezoekers werden emotioneel. Er ontstonden hele pure connecties van mens tot mens. De gesprekken brachten me waardevolle inzichten. Ik ontdekte dat ontheemding en thuisgevoel voor iedereen iets anders betekenen. Je kunt jezelf nog steeds niet thuis voelen, terwijl je wel een huis hebt. De betekenis van thuis is niet de plek, maar de mensen en de herinneringen.”

Landscape architect Marwa Elhadi moved from Sudan to the Netherlands a year and a half ago as an expat. When war broke out, she was forced to seek asylum.

“I thought I would ‘just’ become a host at the museum, pouring coffee and tea for visitors. But The Living Room was a much more personal project; at first, that really shocked me. The war in my country began only a year ago. It was hard to talk about Sudan and reminisce. The wound is still fresh.

To protect myself, I decided to stay close to the Imagine Home exhibition. We created question cards to help guide the conversations and gain more control. As I began to listen more than talk, I learned that many people have their own stories about feeling at home and experiencing displacement. Visitors became emotional, and genuine human connections emerged. These conversations provided me with valuable insights. I discovered that displacement and the concept of home mean different things to everyone. You can’t always make yourself feel at home, even if you have a physical space. The meaning of home is less about the location and more about the people and the memories associated with it.”

‘Ontheemding en thuisgevoel betekenen voor iedereen iets anders. Je kunt je thuis missen terwijl je wel een huis hebt.’

‘Displacement and feeling at home mean something different to everyone. You can miss home while having a home.’

Nivin

**'In deze huiskamer
mag je kwetsbaar zijn.'**

**'In this living room,
you're allowed to be vulnerable.'**

Theatermaker en performer Nivin Baranbo, Syrië, coördineerde *De Huiskamer*. Ze verfilmde haar zoektocht naar werk in Nederland en geeft workshops storytelling, een vaardigheid die in deze setting goed van pas kwam.

"Vrij met elkaar praten zonder bestaande context, dat vond ik het leukste aan de ontmoetingen in *De Huiskamer*. Mensen vertellen een persoonlijk verhaal op hun eigen manier. De gesprekken leerden me nog meer over storytelling. Dankzij mijn werk weet ik hoe ik een gesprek moet openen. Met de bezoekers speelde ik vaak een spelletje met de kussens, ik ken de betekenis van de Arabische woorden die erop staan. Ik vroeg bezoekers wat het woord voor hen betekent, dan ontstond er al snel een mooi gesprek. 'Grens' vind ik het mooiste woord. Niet alleen kun je praten over de fysieke grenzen in de wereld, maar ook over de grenzen in ons denken.

De Huiskamer was een plek waar je kwetsbaar mocht zijn, dat was voelbaar in de onderwerpen. In het begin stelden bezoekers zich wat afwachtend op, maar zodra ik begon te vertellen brandden ook zij los. Ik deelde tranen met een vrouw die, ondanks dat ze hier geboren is, zich nooit heeft thuisgevoeld in Nederland. Die herkenning bij elkaar vinden werkte verbindend. Ik ben zelfs door een vrouw uitgenodigd bij haar thuis voor koffie, zo bijzonder. Een andere bezoeker zocht me op tijdens mijn solo-performance hier in de stad. En voor een professor in Maastricht mocht ik een theatershow geven die paste bij zijn onderzoek. Dat is toch fantastisch? *De Huiskamer* is een van de mooiste projecten in mijn leven."

Theatre maker and performer Nivin Baranbo from Syria coordinated *The Living Room*. She filmed her search for work in the Netherlands and gives workshops on storytelling, an invaluable skill in this setting.

"I appreciated how *The Living Room* facilitated open conversations without any existing context,' she reflects. 'People share personal stories in their own unique ways. These interactions deepened my understanding of storytelling. Through my work, I've learned how to initiate conversations. I often engaged visitors in a game with the cushions, asking them what the Arabic words on them meant to them, which sparked meaningful discussions. "Border" is my favourite word; it invites dialogue about both physical boundaries and the limits of our thinking.

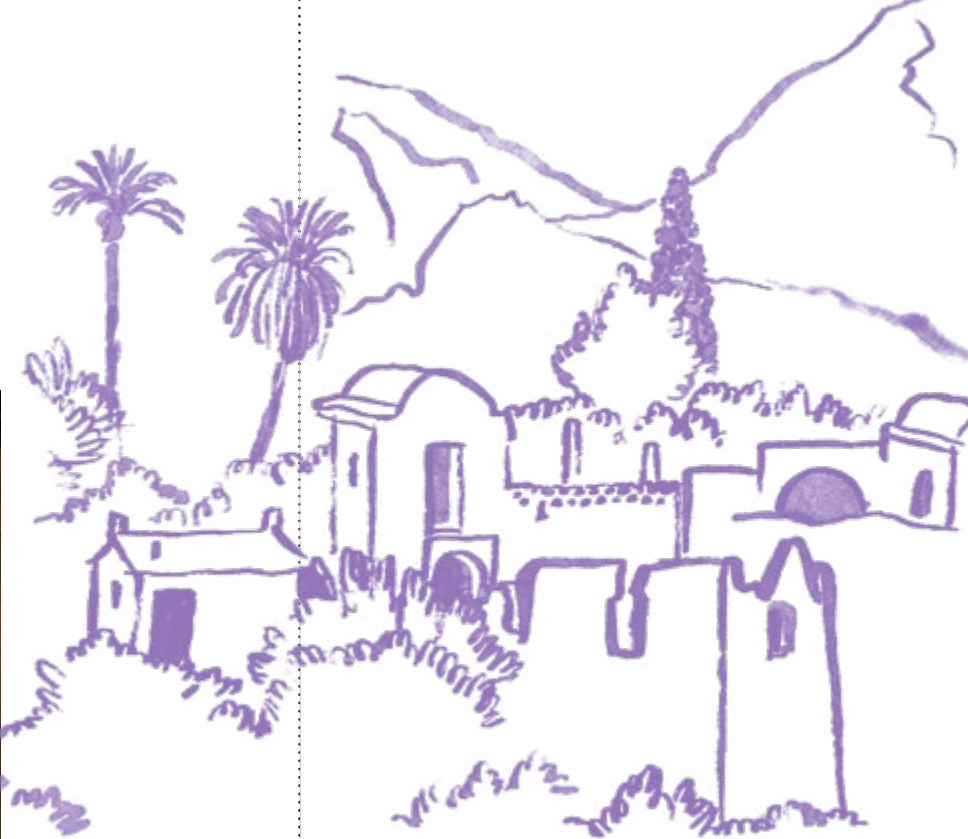
The Living Room was a space for vulnerability, evident in the topics discussed. Initially, visitors were hesitant, but as I began speaking, they opened up. I shared tears with a woman who, despite being born here, has never felt at home in the Netherlands. That sense of recognition created a strong bond among us. One woman even invited me to her home for coffee, which was special. Another visitor sought me out during my solo performance in the city, and I was able to give a theatre show tailored to a professor's research in Maastricht. Isn't that fantastic? *The Living Room* is one of the most beautiful projects of my life."

Seyedeh

'De Huiskamer bood een platform om mijn verhaal te vertellen.'

'The Living Room provided a platform to tell my story.'

Seyedeh Fatemeh Etebari is financieel analist en geïnteresseerd in de artistieke wereld. Ze vluchtte vanuit Iran naar Nederland.

"In het begin was ik verbaasd hoe weinig bezoekers op de hoogte waren over de huidige leefomstandigheden van vrouwen in Iran. Alsof de media ons verhaal negeren. In Iran kan ik niet mezelf zijn. Zodra ik daar mijn mening geef, kom ik in de problemen. Door in gesprek te gaan met bezoekers, kreeg ik de mogelijkheid om te vertellen wat Iraanse vrouwen doormaken en waar ze dagelijks mee geconfronteerd worden. De Huiskamer bood een platform om mijn verhaal te vertellen. Voor de eerste keer onze situatie op deze manier bespreken was een goede ervaring. Het voelde alsof wij gehoord werden. De Huiskamer werkte voor mij hierdoor als gratis therapie; het gaf me tranen maar ook closure.

De directheid van Nederlanders verraste me! Maar ik vond het niet erg om over mezelf en mijn persoonlijke situatie te praten. Iedereen in *De Huiskamer* was zo aardig. Sommige bezoekers werden contacten of brachten me in contact met andere interessante mensen waarmee ik hier mijn artistieke netwerk op kan bouwen."

Seyedeh Fatemeh Etebari is a financial analyst and interested in the art world. She fled from Iran to the Netherlands.

"In the beginning, I was surprised at how little visitors knew about the current living conditions of women in Iran. As if the media is ignoring our story. In Iran, I cannot be myself. As soon as I express my opinion there, I get into trouble. Talking with visitors gave me the opportunity to share what Iranian women go through and what they face daily. The Living Room provided a platform to tell my story. Discussing our situation in this way for the first time was a good experience. It felt like we were heard. The Living Room worked like free therapy for me; it gave me tears but also closure.

The directness of the Dutch surprised me! But I didn't mind talking about myself and my personal situation. Everyone in The Living Room was so nice. Some visitors became contacts or put me in touch with other interesting people to build my artistic network here."

conversation methods

gesprekstechnieken

Een taalbarrière of eenvoudige vragen met soms minder makkelijke antwoorden: het gesprek openen met een vreemde bezoeker vraagt om handige hulpjes voor een goed geolied gesprek.

A language barrier or simple questions with complex answers can make it challenging to initiate conversations with foreign visitors. Having practical tools at hand is essential for facilitating smooth and engaging discussions.

Farzaneh:

“Woorden als verbinding, gastvrijheid, vriendschap, liefde, eenzaamheid, rechtvaardigheid, gevoelens, emoties, geluk, culturele verschillen en overeenkomsten... Je kunt zoveel woorden gebruiken als fijne gespreksopener. Het liefst liet ik de gesprekken op een natuurlijke manier verlopen. Bezoekers vroegen al snel naar mijn persoonlijke leven en familie, mijn geboorteland Iran, de politiek en de geschiedenis. Op mijn beurt vroeg ik naar hun mening en verhalen. Soms gingen gesprekken diep en werden we emotioneel. Dan eindigden we met tranen en een knuffel, of we wisselden contactgegevens uit.”

“Words like connection, hospitality, friendship, love, loneliness, justice, feelings, emotions, happiness, and cultural differences and similarities can all serve as great conversation starters. I preferred to let conversations flow naturally. Visitors often asked about my personal life, family, my native Iran, and topics like politics and history. In return, I encouraged them to share their opinions and stories. Sometimes, our discussions became deep and emotional, leading to moments where we ended in tears and embraced, or exchanged contact details.”

نريد أن نأكل
لحنا قهوة

Marwa: “Soms werden gesprekken erg persoonlijk. Om mezelf te beschermen maakte ik gebruik van vragenkaarten om het gesprek richting te geven. Ook de kussens waren fijne gespreksopeners. Een van mijn favoriete woorden is heritage: voor mij betekent dit wat je gedurende de tijd met jezelf meedraagt. In tradities, kunst, taal, geschiedenis en cultuur. Het gaat over wanneer je het mist om in je moedertaal te praten, op een plek waar mensen begrijpen wat je bedoelt. Heritage is je context, waar je past en waar je thuis bent. Ik vond het fijn hierover te praten met de bezoekers.”

“Sometimes conversations became very personal. To protect myself, I used question cards to guide the conversations. The pillows also served as great conversation starters. One of my favourite words is heritage. To me, it represents what you carry with you on your journey through time – traditions, art, language, history and culture. It’s about the longing to speak your native language in a place where people truly understand you. Heritage reflects your context, where you belong and where you feel at home. I enjoyed talking about this with the visitors.”

waar
ben jij thuis?

where are you at
home?

wanneer
had jij
voor het
laatst heimwee?

when was the
last time you
were homesick?

Thuis is voor mij de
plaats/plek waar ik
me veilig voel, waar ik
geborgen ben.
Waar liefde, warmte en
het gevoel er te mogen zijn
heersen.
Waar wederzijds respect
van zelfsprekend is.

hier = thuis | here = home | هنا = المنزل

Mijn hoofd
is mijn thuis...

hier = thuis | here = home | هنا = المنزل

Every time
I look
at the sky...

عزراة
Alak Al-Hejri

heimwee | homesick | الحنين إلى الوطن

Lang, meer dan 40 jaar, heb ik
gezocht naar een 'thuis' in huizen,
gebouwen (kerk, internaat) maar
zo langzamerhand ben ik erachter
dat de enige plek van 'thuis' zijn
in mezelf zit.

uit het gastenboek

from the
guestbook

Voor de hosts was het een bijzonder moment om bezoekers te ontvangen in De Huiskamer. Ook de bezoekers zelf beleefden een nieuwe ervaring. Hoe voelde het om 'gast' te zijn? Wat betekent 'thuis' voor hen? Een inkijkje in de wereld van de bezoeker.

For the hosts, welcoming visitors into The Living Room was a special occasion. The visitors, in turn, also had a new experience. What did it feel like to be a 'guest'? What does 'home' mean to them? The event offered a poignant glimpse into the visitors' perspectives and emotions.

I felt like I was on a holiday, I felt welcomed, drinking tea together, talking to/with a beautiful person. Sharing, caring.. my heart feels for you thank you, it was beautiful to meet you Natali xNathalie

Ik herinnerde me het huis
van mijn grootmoeder waar
we samenkwamen
Shiva
mooi
mooi

Dankjewel! Heel erg bijzonder om zo je medemens te spreken. Hartverwarmend. Monique. ♥

Wat een mooi gesprek,
dank je wel Pieter

colofon

Al-Madhafah - De Huiskamer

Deze publicatie is gemaakt in opdracht van Het Noordbrabants Museum ter archivering van het project De Huiskamer.

De Huiskamer was onderdeel van de tentoonstelling Imagine Home (3 februari t/m 2 juni 2024).

Al-Madhafah / De Huiskamer

Sandi Hilal, (DAAR, Decolonizing Architecture Art Residency), 2018 – heden, Collectie Van Abbemuseum, Eindhoven.

De Huiskamer

Coördinatoren:
Nivin Baranbo, Naomi Livius

Publicatie

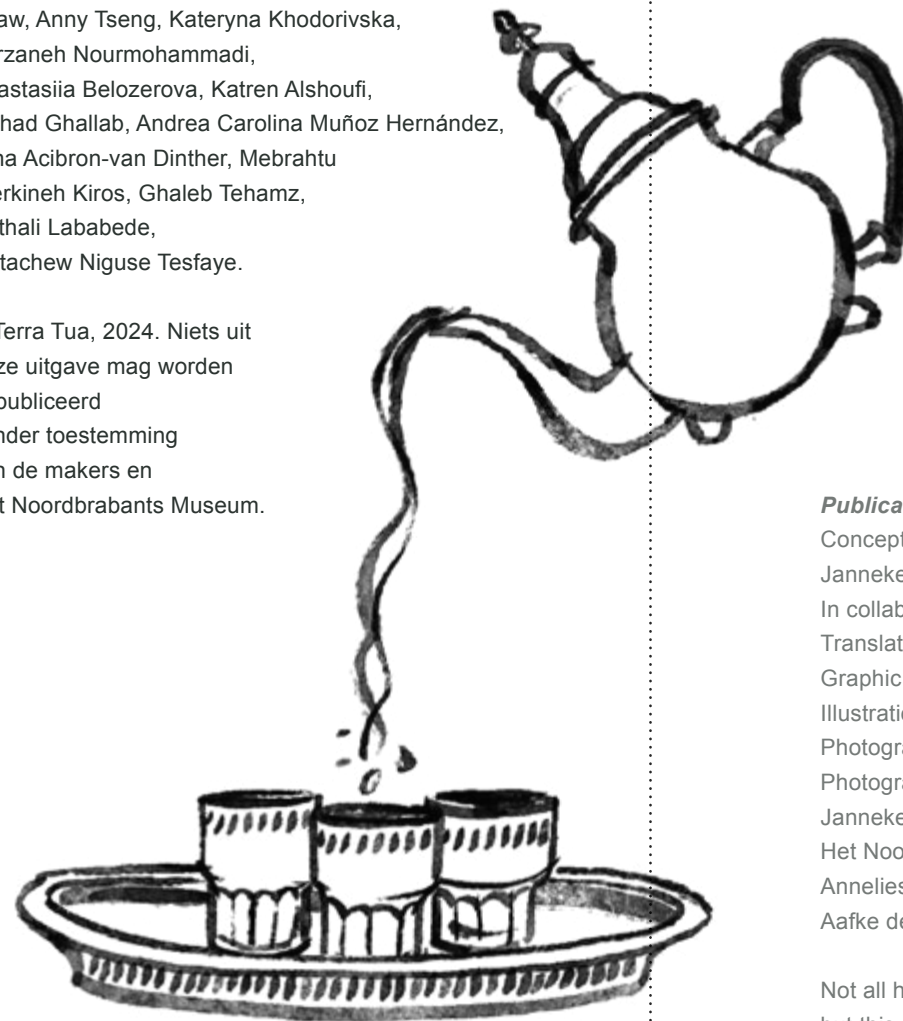
Concept & tekst: Terra Tua -
Janneke Duister, Myrthe Veeger
In samenwerking met: Marwa Bashir
Vertaling: InOtherWords
Vormgeving: Anouk van Cleef
Illustraties: Madelon van der Avoort
Fotografie portretten: Evita Copier
Fotografie De Huiskamer: Jan-Kees Steenman,
Janneke Duister
Het Noordbrabants Museum:
Annelies van Voorst, Yvette van der Zande,
Aafke de Bruijn

Niet alle hosts namen deel aan de interviews, maar deze uitgave kon niet gemaakt worden zonder alle verhalen en ervaringen.

Heel veel dank voor jullie deelname aan De Huiskamer:

Afaf Al-Hejri, Seyedeh Fatemeh Etebari, Marwa Elhadi, Iryna Kravchenko, Ay Mi Kyaw, Anny Tseng, Kateryna Khodorivska, Farzaneh Nourmohammadi, Anastasiia Belozeroва, Katren Alshoufi, Gehad Ghallab, Andrea Carolina Muñoz Hernández, Gina Acibron-van Dinther, Mebrahtu Werkinah Kiro, Ghaleb Tehamz, Nathali Lababede, Getachew Niguse Tesfaye.

© Terra Tua, 2024. Niets uit deze uitgave mag worden gepubliceerd zonder toestemming van de makers en Het Noordbrabants Museum.

Al-Madhafah - The Living Room

This publication was created on behalf of Het Noordbrabants Museum for the archiving of the project The Living Room.

The Living Room was part of the exhibition Imagine Home (February 3 to June 2, 2024).

Al-Madhafah / The Living Room

Sandi Hilal, (DAAR, Decolonizing Architecture Art Residency), 2018 – present, Collection Van Abbemuseum, Eindhoven.

The Living Room

Coordination:
Nivin Baranbo, Naomi Livius

Publication

Concept & text: Terra Tua -
Janneke Duister, Myrthe Veeger
In collaboration with: Marwa Bashir
Translation: InOtherWords
Graphic design: Anouk van Cleef
Illustrations: Madelon van der Avoort
Photography portraits: Evita Copier
Photography The Living Room: Jan-Kees Steenman,
Janneke Duister
Het Noordbrabants Museum:
Annelies van Voorst, Yvette van der Zande,
Aafke de Bruijn

Not all hosts participated in the interviews, but this publication could not have been made without all the stories and experiences.

Many thanks to everyone for your participation in The Living Room:

Afaf Al-Hejri, Seyedeh Fatemeh Etebari, Marwa Elhadi, Iryna Kravchenko, Ay Mi Kyaw, Anny Tseng, Kateryna Khodorivska, Farzaneh Nourmohammadi, Anastasiia Belozeroва, Katren Alshoufi, Gehad Ghallab, Andrea Carolina Muñoz Hernández, Gina Acibron-van Dinther, Mebrahtu Werkinah Kiro, Ghaleb Tehamz, Nathali Lababede, Getachew Niguse Tesfaye.

© Terra Tua, 2024. Nothing from this publication may be published without the permission of the creators and Het Noordbrabants Museum.

Hoofdbegunstiger | Main Benefactor

Provincie Noord-Brabant

‘
ik

voelde

me

geliefd’

'De Huiskamer voelde
als een tweede thuis'

*'The Living Room felt
like a second home.'*

